

June 15, 2020

ماحول دوستن پاران ٿر ڪول ڪي پاڻي پهچائڻ وارو منصوبو رد

20 ارب رپين واري منصوبي تي ماحولياتي اڀياس مڪمل ٿيڻ کان اڳ اڌ ڪم مڪمل

ٿر ڪي پيٽ لاءِ پاڻي ته نه ڏنو ويو پر رٿائن جي نالي اربين رپيا ضايع ڪيا پيا وڃن؛ محمد علي شاه

ڪراچي(اسٽاف رپورٽر) ٿر جي بقا لاءِ ڪم ڪندڙ ماحوليات دوست تنظيم، علائقي واسين ۽ تعليمي ماهرن ٿر ڪول رٿا ڪي پاڻي پهچائڻ واري 20 ارب رپين واري منصوبي تي اعتراض واري ڏيئي مڪمل رد ڪري ڇڏيو آهي.

ان ڏس ۾ پاڪستان فئرفوڪ فورم جي چيئرمين محمد علي شاه ۽ سنڌ زرعي يونيورسٽي ٽنڊوڄام جي پروفيسر محمد اسماعيل ڪنڀر جي اڳواڻي ۾ هڪ ٽيم ٽيم نبي سر واري علائقي ۾ ڊيم(رزروائر) جي جاءِ جو معائنو ڪيو.

ٽيم اهو جائزو وٺي تعجب جو شڪار ٿي ته منصوبي تي اٽڪل 10 ارب رپيا خرچ ٿي چڪا آهن پر ان ۾ ايل بي او ڊي جو پاڻي نٿو ڇڏي سگهجي، انهن کي پوءِ معلوم ٿيو ته ايل بي او ڊي جو پاڻي زهريلو آهي. اهي اربين رپيا ضايع ڪيا ويا آهن.

هاڻي وري ان ۾ فرش مڪي ڪئنال جي حصي مان 200 ڪيوسڪ زراعت لاءِ استعمال ٿيندڙ پاڻي ڪنيو ويندو، جنهن سان نه صرف علائقي واسين جي پاڻي جي حق تلفي ٿيندي پر ان سان ماحوليات ڪي پڻ نقصان پهچندو. اهو پاڻي وري نبي سر کان هڪ 60 ڪلوميٽر جي پائپ لائن رستي ويجھيار ۾ هڪ ڊيم سان ملايو ويندو، جتان اهو پاڻي ٿر ڪول تائين پهچايو ويندو.

نبي سر يونين ڪائونسل جي چيئرمين احمد سعيد ميمڻ ٽيم کي ٻڌايو ته ان ڊيم جي تعمير دوران نه ئي ڪين آگاه ڪيو ويو ۽ نه وري انهن جو راضيو ورتو ويو آهي. هن چيو ته ان ڏس ۾ ڪابه انوائرنمينٽل امپيڪٽ اسيسمينٽ (ماحولياتي اثرن جو جائزو وٺڻ جو اڀياس) نه ڪئي وئي آهي. جڏهن ته انهي رٿا واري علائقي ۾ نجي ملڪيت هيٺ ايندڙ سوين ايڪڙ زمين اچي وڃي ٿي. هن چيو ته ان رٿا سان ننڍن آبادگارن جي هزارين ايڪڙن تي ٻڌل زمين متاثر ٿيڻ جو خدشو آهي.

مقامي ماڻهن ٽيم کي ٻڌايو ته تمام گهري مشينن جي استعمال ۽ ڊيم جي آمدرفت سبب نئون ڪوٽ کان نبي سر تائين واري روڊ کي گهڻو نقصان پهتو آهي، جنهن سبب علائقي واسين کي ڏکيائين کي منهن ڏيڻو ٿو پوي.

هوڏانهن ماحول دوست تنظيم سنڌ انوائرنمينٽل پروٽيڪشن ايجنسي (سپيا) جي تازي انوائرنمينٽل امپيڪٽ اسيسمينٽ کي پڻ رد ڪري ڇڏيو آهي.

ان ڏس ۾ پاڪستان فئرفوڪ فورم جي چيئرمين محمد علي شاه ٻڌايو ته سپيا پاران عوامي گڏجاڻي (پبلڪ هيئرنگ) ان وقت منعقد ڪئي وئي جڏهن علائقي ۾ ڪرونا وائرس وبا جو خطرو هو ۽ ان گڏجاڻي ۾ شرڪت جو اشتهار رڳو انگريزي جي هڪ اخبار ۾ عيد جي موڪلن دوران 22 مئي تي

جاري ڪيو ويو هو. هن چيو ته اهو نوٽيس سنڌي اخبارن ۾ ڇپرائڻ گهرجي ها ته جيئن علائقي واسين کي گڏجاڻي بابت ڄاڻ ملي سگهي ها. ٻيو وري عيد جي موڪلن سبب علائقي واسين کي پنهنجي اعتراض تي تياري لاءِ رڳو 12 ڏينهن جو وقت مليو، جيڪو پڻ شفاف عمل ناهي ڇاڪاڻ ته گڏجاڻي کان اڳ گهٽ ۾ گهٽ هڪ مهيني جو مدو ڏيڻ گهرجي. گڏجاڻي گزريل هفتي ان وقت منعقد ڪئي وئي جڏهن ڪرونا وائرس وبا پکڙجڻ جو خطرو هو.

هن چيو ته اڀياس منظور نه ٿيڻ جي باوجود رٿا تي اڌ ڪم مڪمل ٿي چڪو آهي، جنهن مان رٿا تعمير ڪندڙن جي بدني تي ظاهر ٿئي ٿي. آبپاشي واري کاتي سڀيا کان نو آبجڪشن سرٽيفڪيٽ (ڪو اعتراض ناهي) ملڻ کان سواءِ ئي ڪم شروع ڪري ڏنو آهي.

هن چيو ته آبپاشي کاتي خلاف قدم کڻڻ بدران سڀيا ان کي سهولت فراهم ڪري رهي آهي، جنهن مان ثابت ٿئي ٿو ته اها رٿا رڳو هڪ جڙتو رٿا آهي.

محمد علي شاه چيو ته نبي سر بيم هاڪڙي درياءَ جي ٻيٽ ۾ ناهي وئي آهي جنهن سان هاڪڙي تي پاڙيندڙ سمورا ننڍا آبادگار، هاري، ماهيگير پنهنجي پاڻي جي حق کان محروم ٿي ويندا، علائقي ۾ پيئڻ جي پاڻي ۽ زراعت جي استعمال واري پاڻي جي کوٽ پڻ پيدا ٿيندي.

هن چيو ته اڄ تائين ٿر ۾ پيئڻ جو پاڻي پهچائڻ جو بندوبست ته نه ڪيو ويو پر ٿر ڪول رٿا کي پاڻي پهچائڻ تي اربين رپيا ضايع ڪري ٿر جي ماحوليات ۽ فطري حسن کي وڌيڪ برباد ڪيو پيو وڃي.